

Móricz Zsigmond: Bethlen Gábor, ha ma élne (részlet)

Mit csinálna Bethlen Gábor, ha ma élne? Három századdal ezelőtt elsüllyedt az idők feltúrhatatlan mélységeiben. De ha sírból felemelkedhetne, és kinyújthatná hatalmas ujjait a jelen felett, mit mondana?

Azt mondaná: Nézem ezt a ti világotokat, s úgy látom, itt egy középkori nagy baj van: itt valahogy senki sincs a maga helyén. Éppen a legfontosabb pozíciókban. Hát nem tudjátok, hogy az államférfinak legelső kötelessége, hogy minden helyre megfelelő embert állítson. Az államférfi megsokszorozza a saját erejét, ha valahová arra való embert állít. Itt még mindig az a szokás, hogy az emberek beleszületnek az állásokba. Apa fiáért képes elhagyni a pártot, megtagadni az elveit s megalázkodni azok előtt, akiktől a legkisebb állást szerezheti meg a gyermekének. Így soha nem lesz az országotokból semmi.

Nekem szerény eszközök állottak rendelkezésemre, főfájást okozott, hogy kit állítsak egy fontos helyre. De én nem félttem fejem fájdulásától, addig kerestem és kísérleteztem, míg meg nem találtam az arra valót. Én nem a főurak gyermekeivel akartam kevélykedni, bár ha köztük találtam megfelelőt, annál jobb... És én meg vagyok elégedve az én embereimmel, a magam diplomatáival és hivatalnokaimmal. De ha én azt hallottam, hogy egy hivatalnokomnak a fejébe szállt a dicsőség, s basáskodik, az már mehetett is. Az én hivatalnokom arra való volt, hogy kitűnően elvégezze kötelességét: ott nem volt számléltra: aki nem vált be, távozott. Én a legfőbb kancelláromat, a tudós és kitűnő Pécsi Simont abban a percben, mikor megtudtam, hogy tízezer aranyat fogadott el az ellenségtől, akivel béketárgyalásokat folytatott nevemben: azonnal elfogattam, és börtönben hagytam.

Senkinek nem engedtem, hogy az ország érdeke ellen fellépjen, és a maga kezére dolgozzék: nem engedtem, hogy a nagy halak megegyék a kicsinyeket.